

แนวทาง

การดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
และการพัฒนานองสมุดโรงเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

แนวทาง

การดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
และการพัฒนานองสมุดโรงเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ การอ่านจะช่วยพัฒนาจิตใจ อารมณ์ และสังคม นำมาซึ่งทักษะ ความรู้ ความคิด การรับรู้ และการปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ ๒๑ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านและการพัฒนาห้องสมุดเพื่อเป็นแหล่งพัฒนาองค์ความรู้ให้กับผู้เรียน จึงจัดทำเอกสารแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน มีเนื้อหาแบ่งเป็น ๕ เรื่อง ประกอบด้วย บทนำ การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การพัฒนาห้องสมุด การสร้างเครือข่ายสังคมส่งเสริมการอ่าน และการสร้างขวัญและกำลังใจ เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง มีแนวทางในการส่งเสริมการอ่านและการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินการส่งเสริมการอ่านและการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน และขอขอบคุณคณะผู้จัดทำเอกสารผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เกี่ยวข้องที่ช่วยดำเนินการให้เอกสารฉบับนี้สำเร็จมา ณ โอกาสนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

มกราคม ๒๕๖๙

สารบัญ

คำนำ

๑ บทนำ

หลักการและเหตุผล
วัตถุประสงค์
กลุ่มเป้าหมาย
เป้าหมายการอ่านของผู้เรียน
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๒ การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

แนวคิด
การขับเคลื่อนการส่งเสริมและปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน
หลักการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
แนวทางการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน
บทสรุป

๓ การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน

แนวคิด
การขับเคลื่อนการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน
แนวทางการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน
แนวทางการให้บริการของห้องสมุดโรงเรียน
แนวทางการจัดกิจกรรมของห้องสมุดโรงเรียน
บทสรุป

๔ การสร้างเครือข่ายสังคมส่งเสริมการอ่าน

แนวคิด
การขับเคลื่อนการสร้างเครือข่ายสังคมส่งเสริมการอ่าน
แนวทางการสร้างและการรักษาเครือข่ายสังคมส่งเสริมการอ่าน
บทสรุป

๕ การสร้างขวัญและกำลังใจ

แนวคิด
การขับเคลื่อนการสร้างขวัญและกำลังใจ
แนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจ
บทสรุป

หน้า

ก

๑

๒

๓

๓

๓

๓

๔

๕

๕

๖

๖

๗

๘

๑๐

๑๐

๑๑

๑๒

๑๒

๑๓

๑๔

๑๕

๑๕

๑๖

๑๖

๑๗

๑๘

๑๘

๑๘

๑๙

สารบัญ

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กอนุบาล

ตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในห้องเรียน

ตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในห้องสมุด

ตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมการอ่านระหว่างบ้านกับโรงเรียน

ตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ตัวอย่างกิจกรรมการอ่านเน้นทักษะและบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้

คณะทำงาน

หน้า

๒๑

๒๒

๒๓

๒๔

๒๕

๒๖

๒๗

๒๘

๓๑

๓๓

๓๕

๓๗

๓๘

๑ บทนำ

หลักการและเหตุผล

การอ่านเป็นวัฒนธรรมในการแสวงหาความรู้ของประชากรทุกคน ปัจจุบันสังคมโลกเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และการแข่งขัน การอ่านจึงเป็นวิธีการที่ช่วยให้ประชากรได้รับความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และแนวคิดใหม่ ๆ เป็นการพัฒนาตนเองและปรับตัวให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) โดยเฉพาะหมวดหมู่ที่ ๑๒ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ รวมทั้งนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘-๒๕๖๙ และแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๖-๒๕๗๐) ดังนั้น เพื่อให้การปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งนโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงประกาศนโยบายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙-๒๕๗๐ ข้อ ๔ ส่งเสริมการอ่านให้เป็นวิถีชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนค้นหาและพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง และกำหนดจุดเน้น ข้อ ๔.๒ ส่งเสริมและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านอย่างยั่งยืน โดยมีแนวทางหลักที่เปรียบเสมือนเข็มทิศนำทางในการบริหารจัดการให้บรรลุผลสำเร็จ ๔ ประการ ดังนี้

๑. การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เน้นกระบวนการปลูกฝังความรักและความผูกพันกับการอ่านผ่านกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ต่อเนื่อง และน่าสนใจ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการอ่านจนเป็นนิสัย โดยมีครู บุคลากรของสถานศึกษา ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องเป็นกลไกสำคัญในการชี้ให้เห็นคุณค่าของการอ่าน ซึ่งจะเป็เครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

๒. การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน มุ่งเน้นการปรับโฉมห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงรุกที่รวบรวมหนังสือ สื่อ สารสนเทศดิจิทัลที่หลากหลาย พร้อมทั้งประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างห้องสมุดให้ทันสมัยดึงดูดความสนใจ มีบรรยากาศและพื้นที่แห่งการค้นคว้าและให้บริการที่ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการใช้บริการของผู้เรียน ครู และชุมชน และเพื่อให้ห้องสมุดเป็นหัวใจหลักในการส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านอย่างแท้จริง

๓. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือส่งเสริมการอ่าน สร้างรากฐานการอ่านที่เข้มแข็งผ่านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นชุมชน องค์กรภาครัฐ หรือภาคเอกชน เพื่อระดมทรัพยากรและการสนับสนุนด้านต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นพลังสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนและการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับผู้เรียนประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

๔. การสร้างขวัญและกำลังใจ เน้นการให้ความสำคัญและเสริมพลังแก่ครู บุคลากรของสถานศึกษาที่มีความมุ่งมั่นในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน รวมถึงผู้เรียนหรือบุคคลที่เป็นต้นแบบการปฏิบัติที่ดีด้านการอ่าน ผ่านกระบวนการสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อให้มีแรงจูงใจที่จะดำเนินการขับเคลื่อนภารกิจปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้สัมฤทธิ์ผลต่อไป

ในการนี้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาจึงจัดทำเอกสารแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน ด้วยความคาดหวังว่าจะเป็นแนวทางให้ ครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง จัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน

กลุ่มเป้าหมาย

ครู ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้เกี่ยวข้อง

เป้าหมายการอ่านของผู้เรียน

• ระดับปฐมวัย	อ่านไม่น้อยกว่า ๖ เล่ม ต่อปี	หรือเฉลี่ยวันละ ๑๐ นาที
• ระดับประถมศึกษาปีที่ ๑-๓	อ่านไม่น้อยกว่า ๑๒ เล่ม ต่อปี	หรือเฉลี่ยวันละ ๓๐ นาที
• ระดับประถมศึกษาปีที่ ๔-๖	อ่านไม่น้อยกว่า ๑๔ เล่ม ต่อปี	หรือเฉลี่ยวันละ ๖๐ นาที
• ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓	อ่านไม่น้อยกว่า ๒๐ เล่ม ต่อปี	หรือเฉลี่ยวันละ ๙๐ นาที
• ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖	อ่านไม่น้อยกว่า ๒๐ เล่ม ต่อปี	หรือเฉลี่ยวันละ ๑๒๐ นาที

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ครูและบุคลากรทางการศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการใช้ห้องสมุดให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและพัฒนาผู้เรียนให้ใช้การอ่านเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๒

การส่งเสริม
นิสัยรักการอ่าน

การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

แนวคิด

การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะในการเป็นผู้ที่รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญในการขับเคลื่อนการส่งเสริมและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน มีครู และบุคลากรของสถานศึกษาเป็นแบบอย่างการอ่าน เป็นผู้จัดกิจกรรมการอ่านและบูรณาการการอ่านสู่กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภายใต้ความร่วมมือและการสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง และชุมชน

การขับเคลื่อนการส่งเสริมและปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน

การขับเคลื่อนการส่งเสริมและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านอย่างยั่งยืน ดำเนินการ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดนโยบาย จุดเน้นและแนวทางการดำเนินงาน ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน สนับสนุน ส่งเสริม และสร้างความเข้มแข็งให้แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาเพื่อวิจัยและพัฒนากระบวนการส่งเสริมการอ่าน รวมทั้งกำกับ ติดตาม ประเมินผล และการสร้างขวัญและกำลังใจ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำนโยบาย แผนงาน โครงการที่สอดคล้องกับนโยบาย จุดเน้น และแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำข้อมูลสารสนเทศ กำหนดกลยุทธ์ และแผนงาน ส่งเสริมกิจกรรมและพัฒนาครูและบุคลากรให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน สร้างเครือข่ายความร่วมมือ วิจัยและพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรม รวมถึงนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และการสร้างขวัญและกำลังใจอย่างต่อเนื่อง

สถานศึกษา จัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่สอดคล้องกับนโยบาย จุดเน้นและแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศ จัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและบูรณาการการอ่านในกลุ่มสาระการเรียนรู้ พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ให้ตระหนักใน重要性ของการอ่านและการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านผ่านการเรียนการสอน และการทำกิจกรรมต่าง ๆ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ วิจัยและพัฒนากระบวนการส่งเสริมการอ่าน รวมถึงนิเทศ ติดตาม รายงานแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และเผยแพร่ผลงาน

หลักการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

การส่งเสริมการอ่านเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนา “นิสัยรักการอ่าน” ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างยั่งยืน มีหลักการสำคัญ ดังนี้

๑. การอ่านเป็นรากฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การอ่านช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ข่าวสาร และแนวคิดใหม่ ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ต้องปลูกฝังตั้งแต่วัยเยาว์

เด็กควรได้รับการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านตั้งแต่วัยปฐมวัย เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย และใช้การอ่านเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้และการใช้ชีวิตประจำวัน

๓. สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอ่าน

สถานศึกษาต้องจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน เช่น ห้องสมุดที่มีบรรยากาศที่น่าใช้ มีมุมหนังสือในห้องเรียน หรือกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่สนุกและท้าทาย เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากอ่าน ด้วยตนเอง

๔. ครูและผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีในการอ่าน

ครูและผู้ปกครองเป็นแบบอย่างของบุคคลที่ใช้การอ่านเพื่อการเรียนรู้และใช้การอ่านในชีวิตประจำวัน แสดงให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน โดยการอ่านให้เห็น พูดคุยเกี่ยวกับหนังสือ และสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

๕. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง

การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านต้องอาศัยเวลาและความต่อเนื่อง สถานศึกษาจึงควรจัดกิจกรรมการอ่านในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน และผ่านสื่อเทคโนโลยี รวมถึงการส่งเสริมต่อยอดความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน แล้วนำไปสู่การปฏิบัติในลักษณะของการทำชิ้นงาน ภาระงาน หรืองานที่มีลักษณะผสมผสานชิ้นงานกับภาระงาน

ดังนั้น การส่งเสริมการอ่านจึงไม่ใช่เพียงการจัดกิจกรรมให้เด็กอ่านหนังสือเท่านั้น แต่เป็นการสร้างระบบการเรียนรู้ที่ทำให้เด็ก “อยากอ่าน อ่านเป็น และอ่านเพื่อการเรียนรู้” ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง

แนวทางการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน

การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรัก ความสนใจ และความสุขจากการอ่านอย่างแท้จริง มีแนวทางสำหรับสถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

๑. สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน จัดให้มีมุมหนังสือ ห้องสมุด หรือแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจ มีสื่อหลากหลายทั้งสิ่งพิมพ์และดิจิทัลที่เหมาะสมกับช่วงวัย

๒. จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น “อ่านวันละหน้า” “นักอ่านดีเด่น” “อ่านสร้างโลก” และกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับวันสำคัญต่าง ๆ เช่น “วันสัปดาห์ห้องสมุด” “วันสำคัญทางศาสนา” หรือ “วันสัปดาห์วิทยาศาสตร์” อย่างต่อเนื่องและหลากหลาย จะเป็นการสร้างแรงจูงใจ และความภาคภูมิใจกับการอ่านได้ เพราะการอ่านจะทำให้เกิดความบันเทิง สร้างความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ รวมทั้งเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

๓. **ปลูกฝังการอ่านผ่านกระบวนการเรียนการสอน** บูรณาการการอ่านในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อฝึกให้ผู้เรียนจับใจความสำคัญ สรุปสาระสำคัญ ตีความ คิดวิเคราะห์ วิพากษ์ และประเมินสิ่งที่อ่าน อย่างมีเหตุผล เช่น การอ่านเพื่อค้นคว้า วิเคราะห์ หรือแก้ปัญหา โดยใช้คำถามปลายเปิดและการอภิปรายโต้แย้ง

๔. **เป็นแบบอย่างในการอ่าน** ส่งเสริมให้ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครองเป็นแบบอย่าง การอ่าน เช่น อ่านให้เห็น อ่านให้ฟัง แนะนำหนังสือที่อ่าน และพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับ สิ่งที่อ่าน จะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เห็นประโยชน์และได้รับความสุขจากการอ่าน

๕. **ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์** ส่งเสริมผู้เรียนให้เข้าถึงสื่อออนไลน์ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) หรือหนังสือเสียง (audiobook) เพื่อให้การอ่านสอดคล้องกับวิถีชีวิตปัจจุบัน

๖. **สร้างเครือข่ายความร่วมมือ** สร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในสถานศึกษาและหน่วยงาน ภายนอก เช่น ห้องสมุดประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน เพื่อขยายโอกาสในการเข้าถึงแหล่ง การอ่าน และสร้าง “สังคมแห่งการอ่าน”

๗. **ติดตามและประเมินผลการอ่านอย่างต่อเนื่อง** สังเกต ติดตามพฤติกรรมการอ่านของผู้เรียน เพื่อพัฒนาแนวทางหรือรูปแบบการส่งเสริมการอ่านให้เหมาะสมกับผู้เรียน

บทสรุป

การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านเป็นกระบวนการที่ต้องได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร สถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชน การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่าน การจัดกิจกรรมที่ต่อเนื่อง หลากหลาย การเป็นแบบอย่างของผู้ใหญ่รอบตัว ล้วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกผูกพันกับการอ่าน เมื่อผู้เรียน อ่านด้วยความสุขและสนใจ จะเติบโตเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ พร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่ และสามารถใช้ความรู้จากการอ่าน สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งต่อตนเองและสังคมโดยรวม

ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน

สร้างผู้เรียนเรียนรู้ตลอดชีวิต

การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะต่าง ๆ โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน เพื่อสร้างระบบที่ทำให้ผู้เรียน “อยากอ่าน อ่านเป็น และอ่านเพื่อเรียนรู้” ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ปลูกฝังการอ่านผ่านกระบวนการเรียนการสอน
ใช้การอ่านเพื่อค้นคว้า วิเคราะห์
และแก้ปัญหาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลาย
และต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความสนใจ
และเห็นประโยชน์ของการอ่าน

ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

ส่งเสริมการใช้สื่อดิจิทัล (E-BOOK, AUDIOBOOK)
และร่วมมือกับชุมชนเพื่อขยายโอกาสการอ่าน

แนวทางการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน

ติดตามและประเมินผลการอ่าน

ติดตามพฤติกรรมการอ่านเพื่อออกแบบ
และวางแผนการส่งเสริมการอ่าน

สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน

บรรยากาศที่เอื้ออำนวย เช่น ห้องสมุด
หรือมุมหนังสือที่น่าสนใจ ช่วยกระตุ้น
ความอยากอ่าน

เป็นแบบอย่างในการอ่าน

ครูและผู้ปกครองอ่านให้เห็นเป็นตัวอย่าง
คือการปลูกฝังนิสัยที่มีประสิทธิภาพ

๓ การพัฒนา ห้องสมุดโรงเรียน

การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน

แนวคิด

ห้องสมุดโรงเรียนจัดเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย เน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านและรู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ห้องสมุดโรงเรียนจึงถือเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษาที่ผู้เรียน ครู บุคลากรของสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนสามารถศึกษาหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง การดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญกับวิถีชีวิต การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทำได้อย่างไร้ขีดจำกัด ห้องสมุดโรงเรียนจึงจำเป็นต้องปรับรูปแบบการบริหารจัดการ จากเดิมที่เป็นเพียงสถานที่จัดเก็บทรัพยากรและหนังสือ ต้องเปลี่ยนเป็น “ห้องสมุดเชิงรุก” ที่มีความทันสมัย มีหนังสือ สื่อสารสนเทศและเทคโนโลยีสนับสนุน และเป็นพื้นที่สำหรับการทำกิจกรรมร่วมกัน การสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อบ่มเพาะทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ การรู้เท่าทันสื่อ และการแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน โดยครู บุคลากรของสถานศึกษา ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินงานพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน

การขับเคลื่อนการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน

การขับเคลื่อนการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน ดำเนินการ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดนโยบาย จุดเน้นและแนวทางการดำเนินงาน ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน สนับสนุน ส่งเสริม และสร้างความเข้มแข็งให้แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาเพื่อวิจัยและพัฒนากระบวนการส่งเสริมการอ่าน รวมทั้งกำกับ ติดตาม ประเมินผล และการสร้างขวัญและกำลังใจ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำนโยบาย แผนงาน โครงการที่สอดคล้องกับนโยบาย จุดเน้น และแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำข้อมูลสารสนเทศ กำหนดกลยุทธ์ และแผนงาน ส่งเสริมกิจกรรมและพัฒนาบุคลากร สร้างเครือข่ายความร่วมมือ วิจัยและพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรม รวมถึงนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และการสร้างขวัญและกำลังใจ

สถานศึกษา จัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่สอดคล้องกับนโยบาย จุดเน้นและแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมงานบริการห้องสมุด จัดสรรงบประมาณ ทรัพยากร และเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาบุคลากรให้สามารถพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนเป็นห้องสมุดเชิงรุก วิจัยและพัฒนากระบวนการ รวบรวมแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) รวมทั้งสร้างขวัญกำลังใจแก่ครู และบุคลากรของสถานศึกษา

แนวทางการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน

การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีคุณภาพเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ มีแนวทางการพัฒนา ๕ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการบริหารห้องสมุดที่สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ใช้กระบวนการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม มีการจัดประชุมและประสานงานกับครูที่มีหน้าที่ดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานห้องสมุด และเปิดโอกาสให้ครู บุคลากรของสถานศึกษา รวมทั้งชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินงาน สนับสนุน และจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอเพื่อการจัดซื้อและจัดหาทรัพยากรห้องสมุด และพัฒนาห้องสมุดให้ทันสมัย เอื้อต่อผู้ใช้บริการ รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้แสวงหาความรู้และใช้บริการห้องสมุดโรงเรียนอยู่เสมอ

๒. ด้านครู

ครูบรรณารักษ์เข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาทักษะและองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนในลักษณะเป็นสมาชิกสมาคม ชมรม หรือกลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับงานห้องสมุดโรงเรียน

ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้รับการพัฒนาให้เห็นถึงความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียนที่เป็นแหล่งเรียนรู้นอกเหนือจากหนังสือเรียน และให้ใช้ห้องสมุดโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อเสริมองค์ความรู้ให้ลึกซึ้ง ฝึกทักษะการค้นคว้า สร้างนิสัยรักการเรียนรู้ และขยายความคิดที่รอบด้านมากขึ้นจากการอ่านเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี และมุมมองที่แตกต่าง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๓. ด้านผู้เรียน

ครูพัฒนาและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านของผู้เรียนด้วยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการอ่าน สนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน และมีกลยุทธ์ดึงดูดให้ผู้เรียนใช้บริการห้องสมุด เช่น นำเสนอหนังสือใหม่ ข้อมูลสารสนเทศ และบริการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการการอ่านของผู้เรียน จัดกิจกรรมเชิงรุก ที่ส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง จัดพื้นที่และบรรยากาศของห้องสมุดโรงเรียนที่เอื้อต่อการอ่าน และการเรียนรู้อย่างยืดหยุ่นตามวัตถุประสงค์ เช่น พื้นที่เงียบ พื้นที่การทำงานร่วมกัน พื้นที่สร้างสรรค์ พื้นที่จัดกิจกรรมและพื้นที่พักผ่อน

๔. ด้านทรัพยากรสารสนเทศ

ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรของสถานศึกษา และชุมชน ระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน ใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้ทันสมัย จัดหมวดหมู่หนังสือให้สะดวกต่อการใช้บริการ จัดให้บริการห้องสมุดเชิงรุก มีเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อตอบคำถาม ประชาสัมพันธ์ แบ่งปันและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่น่าสนใจ

๕. ด้านอาคารสถานที่ วัสดุ และครุภัณฑ์

ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรของสถานศึกษา และชุมชน สนับสนุนการพัฒนาอาคาร สถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อให้มีพื้นที่และบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่านและการใช้ห้องสมุดโรงเรียนของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ มีการจัดเตรียมวัสดุและครุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับการจัดแบ่งพื้นที่ มีมาตรการรักษาความปลอดภัย กำหนดมาตรการเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใช้บริการและปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้องสมุดโรงเรียน

แนวทางการให้บริการของห้องสมุดโรงเรียน

การบริการสารสนเทศถือเป็นหัวใจสำคัญของงานห้องสมุดโรงเรียนที่ครูบรรณารักษ์ดำเนินการให้ผู้ใช้บริการห้องสมุดโรงเรียนเข้าถึงสารสนเทศได้สะดวก รวดเร็ว และคุ้มค่าสูงสุด งานบริการห้องสมุดโรงเรียนมีดังนี้

๑. บริการการอ่าน จัดหาและคัดเลือกหนังสือ จัดสถานที่อำนวยความสะดวกต่อผู้บริการภายในห้องสมุดโรงเรียน รวมถึงการจัดให้บริการการอ่านเป็นมุมหนังสือในห้องเรียน หรือพื้นที่ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาในลักษณะห้องสมุดเคลื่อนที่ หรือตะกร้าหนังสือเคลื่อนที่

๒. บริการยืม - คืน การให้บริการยืม - คืน ทรัพยากรสารสนเทศตามระเบียบของห้องสมุด เพื่อบริการการอ่านให้กว้างขวางมากขึ้น

๓. บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า การให้คำแนะนำการตอบคำถาม และช่วยการสืบค้นจากทรัพยากรของห้องสมุดโรงเรียน

๔. บริการแนะแนวการอ่าน เป็นบริการสำคัญในการแนะนำให้ผู้บริการรู้จักอ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ สามารถเลือกหนังสือที่เหมาะสมกับความต้องการของตนเอง เพื่อส่งเสริมการอ่าน พัฒนานิสัยรักการอ่าน

๕. สืบค้นฐานข้อมูล บริการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดโรงเรียน เพื่อให้ผู้บริการสามารถสืบค้นได้ด้วยตนเอง

๖. บริการให้ใช้พื้นที่ทำกิจกรรม จัดแบ่งพื้นที่อำนวยความสะดวกต่อผู้บริการในการทำกิจกรรมที่ยืดหยุ่นตามวัตถุประสงค์ โดยแยกจากพื้นที่ให้บริการการอ่านหรือช่วงเวลาให้บริการการอ่าน

แนวทางการจัดกิจกรรมของห้องสมุดโรงเรียน

กิจกรรมห้องสมุดโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการอ่าน การค้นคว้า และการใช้ห้องสมุด มีแนวทางการจัดแบ่งเป็น ๔ กิจกรรม ดังนี้

๑. กิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักห้องสมุดและใช้ห้องสมุดในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เช่น การปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด การอบรมยุวบรรณารักษ์ และการแนะนำวิธีการสืบค้นหนังสือในห้องสมุด

๒. กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เพื่อจูงใจและสร้างความสนใจทำให้ผู้เรียนเกิดการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน เช่น การเล่านิทาน การแนะนำหนังสือใหม่ การตอบปัญหาจากหนังสือ และกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่

๓. กิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน เพื่อสนับสนุนครูในการพัฒนาผู้เรียนทั้งการทบทวนและการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ คุณลักษณะและเจตคติ การเสริมสร้างการเรียนรู้ให้ลึกซึ้ง กว้างขวางขึ้น และทำให้ผู้เรียนนำความรู้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งการดำรงชีวิตและการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการวันสำคัญ เกมการศึกษา และกิจกรรมต่าง ๆ

๔. กิจกรรมส่งเสริมความรู้ทั่วไป เพื่อให้ผู้บริการห้องสมุดโรงเรียนได้เสริมความรู้และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น การจัดสัปดาห์ห้องสมุด การจัดป้ายนิเทศเสริมความรู้ และการสาธิตภูมิปัญญาไทย ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมห้องสมุดแต่ละกิจกรรมจะมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมแล้วควรสรุปเชิญชวนให้อ่านหนังสือทุกครั้งเพื่อส่งเสริมการอ่าน

บทสรุป

ในยุคปัจจุบัน การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนมิใช่เพียงการปรับปรุงทางกายภาพหรือเพิ่มจำนวนหนังสือ แต่คือการปรับกระบวนการทัศน์ในการดำเนินงานเพื่อเปลี่ยนห้องสมุดให้เป็น “ศูนย์กลางการเรียนรู้เชิงรุก” ที่บูรณาการเข้ากับหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ความสำเร็จของการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนจึงขึ้นอยู่กับความร่วมมือของทุกภาคส่วน ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู บรรณารักษ์ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อเป้าหมายสูงสุดในการบ่มเพาะผู้เรียนให้มีความรักการอ่านที่ยั่งยืน มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ รู้เท่าทันโลก และสามารถพึ่งพาตนเองได้ในศตวรรษที่ ๒๑

การสร้างเครือข่ายสังคม
ส่งเสริมการอ่าน

การสร้างเครือข่ายสังคมส่งเสริมการอ่าน

แนวคิด

เครือข่ายสังคมส่งเสริมการอ่าน คือ กลุ่มบุคคลที่สื่อสารและมีเป้าหมายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การใช้เครือข่ายสังคมโดยการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน เครือข่ายชุมชน และองค์กรท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการอ่าน เป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านอย่างยั่งยืน

การขับเคลื่อนการสร้างเครือข่ายสังคมส่งเสริมการอ่าน

การขับเคลื่อนการสร้างเครือข่ายสังคมส่งเสริมการอ่านดำเนินการ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดนโยบาย จุดเน้นและแนวทางการดำเนินงาน ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน สนับสนุน ส่งเสริม และสร้างความเข้มแข็งให้แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาเพื่อวิจัยและพัฒนา รูปแบบการส่งเสริมการอ่าน รวมทั้ง กำกับ ติดตาม ประเมินผล และการสร้างขวัญและกำลังใจ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำนโยบาย แผนงาน โครงการที่สอดคล้องกับนโยบาย จุดเน้น และแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำข้อมูลสารสนเทศ กำหนดกลยุทธ์ และแผนงาน ส่งเสริมกิจกรรมและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ วิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรม รวมถึงนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และการสร้างขวัญและกำลังใจ

สถานศึกษา กำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่สอดคล้องกับนโยบาย จุดเน้นและแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประสานความร่วมมือ และบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน องค์กรท้องถิ่น และหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงานแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) นิเทศ กำกับ ติดตาม และรายงานผลตามนโยบาย จุดเน้นและแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีเครือข่ายภายใน และภายนอกสถานศึกษา ดังนี้

- **ครู** บูรณาการการอ่านในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีครูบรรณารักษ์เป็นหลักในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
- **ผู้เรียน** **ยุวบรรณารักษ์** พัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ เป็นจิตอาสาช่วยงานห้องสมุดโรงเรียน โดยมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการทำกิจกรรมของห้องสมุดโรงเรียน เช่น พี่เล่านิทานให้น้องฟัง พาน้องอ่านหนังสือ รวมถึงการเชิญชวนเพื่อน ๆ ให้เข้าใช้บริการห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ
- **คณะกรรมการ ชุมชน** ประสานงานผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การอ่าน

- **ผู้ปกครอง** ร่วมกิจกรรมของห้องสมุดโรงเรียน เช่น อ่านหนังสือกับลูก เป็นวิทยากรเล่านิทาน เข้าร่วมกลุ่มรักการอ่าน ฯลฯ
- **ชุมชน** สนับสนุนองค์ความรู้และแหล่งเรียนรู้ รวมถึงงบประมาณและทรัพยากร
- **สถาบันการศึกษา** สนับสนุนกิจกรรมห้องสมุดโรงเรียน เป็นเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นพี่เลี้ยงในการทำวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการอ่านของสถานศึกษา
- **องค์กรภาครัฐและเอกชน** ช่วยสนับสนุนกิจกรรม ทรัพยากรห้องสมุด งบประมาณ และการประชาสัมพันธ์

แนวทางการสร้างและการรักษาเครือข่ายสังคมส่งเสริมการอ่าน

การสร้างและการรักษาเครือข่ายสังคมส่งเสริมการอ่านให้เข้มแข็งและยั่งยืน ควรดำเนินการ ดังนี้

๑. **การสื่อสารและประชาสัมพันธ์** สร้างช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เพื่อประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ผลงาน และความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง
๒. **การสร้างความเข้าใจร่วม** ชี้แจงวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ของสมาชิกเครือข่าย และสร้างวิสัยทัศน์การอ่านร่วมกัน
๓. **การสร้างกลไกการทำงาน** กำหนดโครงสร้างและบทบาทของสมาชิกเครือข่ายให้ชัดเจน ร่วมกันจัดทำแผนงานและปฏิทิน และจัดประชุมประสานงานอย่างสม่ำเสมอ
๔. **การแลกเปลี่ยนเรียนรู้** จัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ศึกษาดูงาน เรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดี ด้านการอ่าน และจัดอบรมเสริมสร้างความรู้ความสามารถให้กับสมาชิกเครือข่าย
๕. **การสร้างแรงจูงใจ** ยกย่องชมเชย มอบรางวัล และเผยแพร่ผลงานดีเด่นด้านการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับสมาชิกเครือข่าย
๖. **การประเมินและพัฒนา** ติดตาม ประเมินผล สะท้อนผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนาเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

บทสรุป

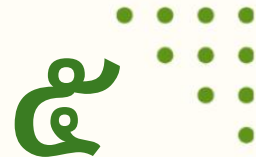
เครือข่ายสังคมส่งเสริมการอ่านที่เข้มแข็งเพื่อส่งเสริมการอ่านจะเป็นพลังสำคัญทำให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่ใช้ การอ่านเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การสร้าง ขวัญและกำลังใจ

การสร้างขวัญและกำลังใจ

แนวคิด

การขับเคลื่อนการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการพัฒนาห้องสมุดให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากรของสถานศึกษาที่มีความมุ่งมั่นในการส่งเสริมและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับผู้เรียน รวมถึงยกย่องผู้เรียนหรือบุคคลที่เป็นต้นแบบการปฏิบัติที่ดีด้านการอ่าน การสร้างขวัญและกำลังใจจะช่วยสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง และนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมรักการอ่านในผู้เรียนอย่างยั่งยืน

การขับเคลื่อนการสร้างขวัญและกำลังใจ

การขับเคลื่อนการสร้างขวัญและกำลังใจ ดำเนินการ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดนโยบาย จุดเน้นและแนวทางการดำเนินงาน ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน สนับสนุน ส่งเสริม และสร้างความเข้มแข็งให้แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาเพื่อวิจัยและพัฒนา รูปแบบการส่งเสริมการอ่าน รวมทั้งกำกับ ติดตาม ประเมินผล และการสร้างขวัญและกำลังใจ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำนโยบาย แผนงาน โครงการที่สอดคล้องกับนโยบายจุดเน้น และแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สนับสนุนสถานศึกษา ดำเนินการคัดเลือก ผู้เรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และสถานศึกษาด้านการส่งเสริมการอ่าน เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติระดับเขตพื้นที่การศึกษา พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงานให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียนและครู

สถานศึกษา กำหนดแผนงาน โครงการที่สอดคล้องกับนโยบาย จุดเน้นและแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สนับสนุนผู้เรียนและครูให้ส่งผลงาน หรือนวัตกรรมจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในระดับห้องเรียน ชั้นเรียน สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้ได้รับการยกย่องและเชิดชูเกียรติ พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงานให้เป็นแบบอย่าง รวมถึงการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้เรียนและครูที่ส่งเสริมการอ่าน

แนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจ

การสร้างขวัญและกำลังใจ ดำเนินการได้ ดังนี้

๑. การยกย่องและเชิดชูเกียรติ (Recognition & Awards) เป็นแนวทางที่เห็นผลชัดเจน ในการตอบสนองความทุ่มเทและความเพียรพยายามของครูและผู้เรียน สามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น การมอบรางวัลดีเยี่ยมเกี่ยวกับการอ่าน การประกาศเกียรติคุณทั้งในรูปแบบการชื่นชมผ่านที่ประชุม การประกาศในสื่อออนไลน์ขององค์กร หรือการทำจดหมายขอบคุณจากผู้บริหาร นอกจากนี้ควรจัดพื้นที่ การแสดงผลงาน หรือนิทรรศการให้ผู้เรียนและครูเผยแพร่นวัตกรรม หรือแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

ด้านการอ่าน ซึ่งไม่เพียงช่วยสร้างความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง แต่ยังเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นต่อยอด
การพัฒนางานด้านการอ่านต่อไปอีกด้วย

๒. การสนับสนุนความก้าวหน้า (Professional Growth) การเปิดโอกาสให้บุคลากรเติบโต
เป็นกลไกสำคัญในการสร้างแรงจูงใจภายในอย่างยั่งยืน สามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น การส่งเสริม
สมรรถนะในลักษณะการสนับสนุนให้บุคลากรไปอบรม ศึกษาดูงาน หรือเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนา
ตนเอง นอกจากนี้ การมอบความรับผิดชอบที่ท้าทาย เช่น การให้บทบาทการเป็นผู้นำโครงการ หรือ
การเป็น “พี่เลี้ยง” (Mentor) ให้กับผู้อื่น เป็นการแสดงถึงความไว้วางใจจากผู้บริหารและช่วยเสริมสร้าง
ศักยภาพและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือโดยเชื่อมโยงบุคลากรเข้ากับปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้เชี่ยวชาญ
ภายนอก เพื่อขยายขอบเขตการทำงานในการส่งเสริมการอ่านให้กว้างขวางและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๓. การสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน (Work Environment) การจัด
สภาพแวดล้อมการทำงานที่ดีเป็นการช่วยลดความเหนื่อยล้าและเพิ่มพลังบวกให้บุคลากร เช่น การสนับสนุน
ทรัพยากรด้วยการจัดหาหนังสือ สื่อดิจิทัล หรืออุปกรณ์ที่จำเป็นให้พร้อมใช้งาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถ
ทำงานได้อย่างคล่องตัว นอกจากนี้ การนิเทศแบบกัลยาณมิตรที่เน้นการให้คำปรึกษาและติดตาม (Coaching)
มากกว่าการตำหนิ จะทำให้ครูรู้สึกว่ามีที่ปรึกษาและผู้สนับสนุนที่ไว้วางใจได้ ควบคู่ไปกับการสร้างวัฒนธรรม
องค์กรที่เป็นมิตร ซึ่งส่งเสริมให้ทุกคนกล้าแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และร่วมมือกันเป็นทีม
(Teamwork) อย่างเต็มศักยภาพ

๔. แรงจูงใจในชีวิตประจำวัน (Motivation) การสร้างแรงจูงใจจากสิ่งเล็กน้อยที่ทำได้
อย่างสม่ำเสมอ เช่น การรับฟังปัญหาและให้ข้อเสนอแนะอย่างจริงจัง การเปิดโอกาสให้ครูมีอิสระ
ในการออกแบบกิจกรรมหรือนวัตกรรมตามความถนัดของครูแต่ละคน และการชื่นชมทันทีเมื่อเห็นความตั้งใจ
หรือความสำเร็จเล็ก ๆ น้อย ๆ โดยไม่ต้องรอให้โครงการสิ้นสุด การให้กำลังใจอย่างต่อเนื่องเหล่านี้จะช่วยสร้าง
พลังบวกและรักษาขวัญกำลังใจในการทำงานได้อย่างยั่งยืน

บทสรุป

การสร้างขวัญและกำลังใจเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าในการพัฒนาบุคลากร เมื่อผู้เรียน ครูและบุคลากร
ของสถานศึกษา และสถานศึกษาที่มุ่งมั่นส่งเสริมการอ่านได้รับการยอมรับและเชิดชูเกียรติ จะเป็นพลัง
ขับเคลื่อนสำคัญที่เปลี่ยนสถานศึกษาให้เป็น “สังคมแห่งการเรียนรู้” ที่เข้มแข็งและยั่งยืน

“...รากฐานที่มั่นคงของการเรียนรู้
เริ่มต้นจากการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน...”

บรรณานุกรม

- กุสุมา รัชชมนี. (๒๕๕๘). **บรรณารักษ์กับการจัดการห้องสมุดโรงเรียนในศตวรรษที่ ๒๑**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญณิกา บุญถึง. (๒๕๖๔). **แนวทางการพัฒนาห้องสมุดตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต ๒**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฤทัยทิพย์ ประชาสุข. (๒๕๖๒). **ความต้องการจำเป็นต่อการให้บริการห้องสมุดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต.
- มาติกา วรรณโกวิท. (๒๕๖๒). **ตัวอย่าง ๕๐ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน**. มูลนิธิ TMB ธนชาติ. สืบค้นจาก https://www.ttbfoundation.org/images/knowledge-management/download_file/SDG04/กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน_2019.pdf
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. (ม.ป.ป.). **โครงการส่งเสริมการอ่านตามรอยพระจริยวัตรสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี**. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/skn.go.th/reading>
- สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๑. (๒๕๖๖). **๑๐๐ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน**. สืบค้นจาก <https://anyflip.com/tjixh/ktaj/basic>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (๒๕๖๘). **นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙-๒๕๗๐ และนโยบายระยะเร่งด่วน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙**. <https://www.facebook.com/BorwornTh/posts/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (๒๕๖๑). **คู่มือการดำเนินงานกิจกรรมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการพัฒนาห้องสมุด ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (ม.ป.ป.). **แนวการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้และส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน**. <https://www.academic.obec.go.th/web/mission/view/44>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๕๒). **รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการสร้างเครือข่ายห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการอ่าน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

ภาคผนวก

ตัวอย่าง

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กอนุบาล

๑. กิจกรรม “นิทานของครู สู่การเรียนรู้ของเด็ก”

แนวคิด : ใช้การเล่านิทานเป็นเครื่องมือปลูกฝังความรักการอ่านและพัฒนาทักษะการฟัง

วิธีดำเนินการ : ครูเลือกนิทานภาพที่เหมาะสมกับวัย เช่น นิทานสัตว์ นิทานสอนใจ หรือเรื่องเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ครูอ่านพร้อมทำเสียงประกอบ ท่าทาง หรือใช้หุ่นมือช่วยเล่า หลังเล่านิทาน ครูชวนผู้เรียนพูดคุยเกี่ยวกับนิทาน เช่น “ใครเป็นตัวละครหลัก” “หนูชอบตอนไหนที่สุด”

ประโยชน์ที่ได้รับ : ผู้เรียนมีสมาธิ พัฒนาทักษะการฟัง พูด และจินตนาการ

๒. กิจกรรม “มุมหนังสือแสนสุข”

แนวคิด : จัดพื้นที่มุมอ่านหนังสือที่อบอุ่นและเป็นมิตรกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับหนังสือและการอ่าน

วิธีดำเนินการ : จัดมุมอ่านหนังสือในห้องเรียนให้ปลอดภัยและน่าเข้าใช้ และมีชั้นหนังสือขนาดพอเหมาะ จัดหมุนเวียนหนังสือภาพ และนิทานเด็กให้น่าสนใจ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกหนังสืออ่านเอง หรือให้ผู้เรียนผลัดกัน “อ่านภาพ” แล้วเล่าให้เพื่อนฟัง

ประโยชน์ที่ได้รับ : ผู้เรียนเกิดความเคยชินกับการอ่านด้วยตนเอง และรู้สึว่าการอ่านเป็นเรื่องสนุก

๓. กิจกรรม “นิทานละครหุ่น” (Story Puppet Show)

แนวคิด : ผสานการอ่านกับศิลปะการแสดง เพื่อเสริมทักษะการสื่อสารและจินตนาการ

วิธีดำเนินการ : ครูเลือกนิทานสั้น ๆ แล้วช่วยผู้เรียนทำหุ่นจากถุงกระดาษหรือไม้ไอติม ผู้เรียนฝึกพูดบทสั้น ๆ จากนิทานและเล่นเป็นตัวละคร แสดงหน้าชั้นเรียนหรือเชิญผู้ปกครองมาชม

ประโยชน์ที่ได้รับ : ผู้เรียนฝึกการสื่อสาร และการแสดงออก

๔. กิจกรรม “อ่านสู่ภาพ ระบายสู่ศิลป์ เล่าสู่เพื่อน”

แนวคิด : สร้างความเข้าใจและเชื่อมโยงการอ่านกับศิลปะ

วิธีดำเนินการ : ครูอ่านนิทานหรือบทกลอนให้ผู้เรียนฟัง ให้ผู้เรียนวาดภาพหรือตัดแปะภาพสิ่งที่ชอบจากเรื่องนั้น และให้ผู้เรียนเล่าเรื่องจากภาพของตนเองให้เพื่อนฟัง

ประโยชน์ที่ได้รับ : ผู้เรียนได้ฝึกการฟัง การคิดวิเคราะห์ และการพูดหรือวาดภาพถ่ายทอดสิ่งที่เข้าใจจากการอ่าน

ตัวอย่าง กิจกรรมส่งเสริมการอ่านในห้องเรียน

๑. กิจกรรม “อ่านก่อนเรียน ๕ นาที” เริ่มคาบเรียนด้วยการให้ผู้เรียนอ่านหนังสือ ๕ นาที ครูตั้งคำถามสั้น ๆ เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ซึ่งครูอาจกำหนดเรื่องที่อ่าน หรือให้ผู้เรียนอ่านเรื่องตามความชอบและความสนใจ อาทิ ผู้เรียนอ่านเรื่องใด ทำไมจึงเลือกอ่านเรื่องนั้น ชอบตัวละครใด เพราะเหตุใด ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง และการประยุกต์ใช้ความรู้จากเรื่องที่อ่าน

ผลลัพธ์ : ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

๒. กิจกรรม “เล่าเรื่องเล่มโปรด” ผู้เรียนผลัดกันนำหนังสือที่ชอบมาเล่าให้เพื่อนฟังสัปดาห์ละคน ครูแนะนำเรื่องการพูดสรุปความ ข้อคิด และประโยชน์จากเรื่องที่อ่าน

ผลลัพธ์ : ผู้เรียนฝึกการพูด การฟัง และการคิดเชิงวิเคราะห์

๓. กิจกรรม “อ่านสู่งานศิลป์” หลังจากอ่านเรื่องหรือบทกลอน ให้ผู้เรียนวาดภาพสิ่งที่ประทับใจ จดนิทรรศการภาพวาดจากการอ่านของผู้เรียนในห้องเรียน

ผลลัพธ์ : ผู้เรียนแสดงออกความคิดและจินตนาการผ่านงานศิลปะ

๔. กิจกรรม “เขียนต่อเติม เสริมด้วยมือฉัน” ครูให้ผู้เรียนอ่านเรื่องสั้น แล้วเขียนตอนต่อหรือตอนจบใหม่

ผลลัพธ์ : ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดและจินตนาการ

ตัวอย่าง กิจกรรมส่งเสริมการอ่านในห้องสมุด

๑. กิจกรรม “สัปดาห์รักการอ่าน” หรือ “สัปดาห์ห้องสมุด” จัดนิทรรศการหนังสือใหม่ การประกวดคัดลายมือ - เขียนเรียงความจากเรื่องที่อ่าน เชิญนักเขียนหรือบรรณารักษ์มาเล่านิทานและแนะนำหนังสือ

ผลลัพธ์ : ผู้เรียนเกิดความสนใจ และแรงบันดาลใจกับการอ่าน

๒. กิจกรรม “นักอ่านยอดเยี่ยมประจำเดือน” บรรณารักษ์ติดตามการยืม - คืนหนังสือของผู้เรียน แลกเปลี่ยนเรื่องราว ข้อคิด มุมมอง และประสบการณ์การอ่านกับผู้เรียน มอบเกียรติบัตรหรือของรางวัลให้ “นักอ่านดีเด่น”

ผลลัพธ์ : ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการอ่านอย่างต่อเนื่อง

๓. กิจกรรม “ห้องสมุดมีชีวิต” จัดมุมอ่านหลากหลาย เช่น มุมวรรณกรรมไทย มุมธรรมชาติ มุมความรู้วิทยาศาสตร์ มีมุมกิจกรรมเสริม เช่น ระบายสีภาพจากนิทาน หรือหุ่นเล่านิทาน

ผลลัพธ์ : ผู้เรียนเห็นว่าห้องสมุดเป็นพื้นที่สนุกและน่าเข้าใช้บริการ

๔. กิจกรรม “อ่านให้รู้ เล่าสู่ให้เพลิน” ผู้เรียนอ่านหนังสือในห้องสมุดแล้วเล่าให้บรรณารักษ์หรือเพื่อนฟัง บันทึกชื่อเรื่องและความประทับใจไว้ใน “สมุดนักอ่าน”

ผลลัพธ์ : ผู้เรียนมีความสนใจในการอ่านและกล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

๕. กิจกรรม “ล่าขุมทรัพย์จากหนังสือ” ห้องสมุดซ่อนคำใบ้ในหนังสือแต่ละเล่ม ให้ผู้เรียนอ่าน และค้นหา ผู้ที่ค้นพบคำตอบครบจะได้รับรางวัล

ผลลัพธ์ : ผู้เรียนอ่านอย่างตั้งใจและสนุกกับการค้นคว้า

ตัวอย่าง

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านในความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียน

๑. กิจกรรม “นิทานก่อนนอนกับพ่อแม่”

แนวคิด : ส่งเสริมให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการอ่านหนังสือกับนักเรียนทุกวัน

ลักษณะกิจกรรม : โรงเรียนจัด “สมุดบันทึกการอ่าน” ส่งกลับบ้านให้นักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครองอ่านหนังสือให้นักเรียนฟัง หรืออ่านหนังสือด้วยกันก่อนนอน วันละ ๑๐ - ๑๕ นาที แล้วเขียนบันทึกสั้น ๆ ว่า “นักเรียนชอบตอนใดที่สุด” หรือ “ได้ข้อคิดอะไรจากเรื่อง” ครูรวบรวมบันทึกเพื่อติดตามความก้าวหน้าทุกเดือน พร้อมให้คำแนะนำ หรือเขียนข้อความชื่นชมตอบกลับ

ผลที่เกิดขึ้น : นักเรียนเกิดความอบอุ่น ผูกพันกับพ่อแม่ผู้ปกครอง และมองว่าการอ่านเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าและน่าสนใจ

๒. กิจกรรม “ชั้นหนังสือแห่งความสุข”

แนวคิด : ส่งเสริมให้บ้านเป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกับโรงเรียน

ลักษณะกิจกรรม : โรงเรียนมอบ “ชุดหนังสือหมุนเวียน” ให้แต่ละครอบครัว โดยผลัดเปลี่ยนกันยืมทุกสัปดาห์ ครอบครัวจัดมุมอ่านหนังสือในบ้าน เช่น “มุมนิทานของหนู” หรือ “มุมอ่านยามเย็นกับพ่อแม่” ถ่ายภาพกิจกรรมการอ่านส่งให้ครู หรือเขียนบันทึกการอ่านร่วมกัน

ผลที่เกิดขึ้น : นักเรียนเห็นคุณค่าของหนังสือ และครอบครัวมีส่วนร่วมในการสร้างวัฒนธรรมการอ่าน

๓. กิจกรรม “อ่านสนุกทั้งบ้าน”

แนวคิด : สร้างประสบการณ์การอ่านร่วมกันระหว่างครอบครัวและโรงเรียน

ลักษณะกิจกรรม : โรงเรียนจัดกิจกรรมเดือนละหนึ่งครั้ง เช่น “พ่อแม่เล่านิทานให้นักเรียนฟังในห้องเรียน” หรือ “อ่านหนังสือเล่มโปรดของครอบครัว” หรือ “การแสดงนิทานหรือละครสั้นโดยพ่อแม่ผู้ปกครองและนักเรียน” หรือ จัดนิทรรศการ “หนังสือในดวงใจของครอบครัว”

ผลที่เกิดขึ้น : นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการอ่าน และพ่อแม่ผู้ปกครองรู้บทบาทของตนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

๔. กิจกรรม “ตลาดนัดปันสุข”

แนวคิด : สร้างเวทีแลกเปลี่ยนความรู้และหนังสือระหว่างบ้านและสถานศึกษา

ลักษณะกิจกรรม : โรงเรียนจัดกิจกรรม “ตลาดหนังสือมือสอง” ให้นักเรียนและพ่อแม่ผู้ปกครองนำหนังสือที่อ่านแล้วมาแลกเปลี่ยน เปิดบูธเล่านิทานโดยพ่อแม่ผู้ปกครองหรือมุมอ่านนิทานร่วมกัน จัดเวทีให้ครอบครัวเล่าประสบการณ์ “หนังสือที่เปลี่ยนชีวิตเรา”

ผลที่เกิดขึ้น : นักเรียนได้หนังสือใหม่โดยไม่ต้องซื้อ เกิดความร่วมมือและความสัมพันธ์อบอุ่นระหว่างบ้านกับโรงเรียน

ตัวอย่าง

กิจกรรมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กิจกรรม “จุดประกายการอ่าน สื่อสารอย่างเข้าใจ”

แนวคิด : การอ่านเพื่อพัฒนาทักษะการคิดและการสื่อสารอย่างมีเหตุผล

ลักษณะกิจกรรม : ผู้เรียนอ่านเรื่องสั้น บทความ หรือข่าวที่มีข้อคิด วิเคราะห์ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และข้อคิดจากเรื่อง เขียนสรุปหรือแสดงความคิดเห็นในรูปแบบเรียงความสั้น นำเสนอหน้าชั้นเรียนหรือทำคลิปเล่าเรื่อง

วิธีการจัดกิจกรรม :

ขั้นเตรียม

ครูแนะนำกิจกรรม และอธิบายแนวทางการอ่านวิเคราะห์ กำหนดบทความหรือข่าวให้ผู้เรียนอ่าน หรือให้ผู้เรียนเลือกอ่านในเรื่องที่ตนสนใจ

ขั้นดำเนินกิจกรรม

ผู้เรียน

๑. อ่านเนื้อหา

๒. ทำใบงานวิเคราะห์ โดยแยกแยะ ข้อเท็จจริง (Fact) ความคิดเห็น (Opinion) ข้อคิด/คุณค่าที่ได้รับ

๓. เขียนเรียงความสั้น หรือบทสรุป พร้อมความเห็น

๔. เตรียมนำเสนอ (เลือกแบบนำเสนอต่อหน้า หรืออัดคลิป)

ขั้นสื่อสาร/นำเสนอ

ผู้เรียนแต่ละคนหรือกลุ่ม นำเสนองานหน้าชั้นเรียน ครูและผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ขั้นสรุปและสะท้อนคิด

๑. ครูสรุปบทเรียน

๒. ผู้เรียนสะท้อนว่า จากกิจกรรมนี้ได้เรียนรู้อะไรบ้าง

การวัดและประเมินผล

ด้านที่ประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ประเมิน	หลักฐาน/ร่องรอย
การอ่านจับใจความ	เข้าใจเนื้อหา/แยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น	ใบงานวิเคราะห์
การคิดวิเคราะห์	ความลึกของการวิเคราะห์/การตั้งคำถาม	ใบงาน และเรียงความ
การเขียน	ความชัดเจนในการแสดงความคิดเห็น/การใช้ภาษา	เรียงความสั้น
การสื่อสาร	ความมั่นใจ/การเรียบเรียงคำพูด/ความน่าสนใจ	การนำเสนอหน้าชั้น/การทำคลิปวิดีโอ
การมีส่วนร่วม	การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน/การทำงานกลุ่ม	ผลการสังเกตพฤติกรรม

สื่อ/อุปกรณ์

๑. สื่อการอ่าน เช่น หนังสือเรื่องสั้น/หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่มีสาระ/ข่าวจากหนังสือพิมพ์/เว็บไซต์ข่าวออนไลน์/เอกสารบทความที่ครูคัดสรรไว้ (ที่เหมาะสมกับระดับผู้เรียน)
๒. ใบงานวิเคราะห์ (ที่มีหัวข้อชี้แนะ เช่น ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ข้อคิด/คุณค่าที่ได้รับ)
๓. อุปกรณ์บันทึกเสียง/ภาพ (ถ้าทำคลิป)
๔. สมุด/อุปกรณ์การเขียน

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

ผู้เรียนมีทักษะในการอ่านจับใจความ พัฒนาการคิดวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีเหตุผล แสดงออกและสามารถสื่อสารความคิดเห็นของตนเองได้ชัดเจน และเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง

ตัวอย่าง

กิจกรรมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

กิจกรรม “อ่านโจทย์สนุก ปลุกความคิด”

แนวคิด : การอ่านเพื่อเข้าใจและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

ลักษณะกิจกรรม : ครูให้ผู้เรียนอ่านสถานการณ์ปัญหา เช่น “ตลาดนัดวันอาทิตย์ของชุมชน” แล้วคิดคำนวณต้นทุน-กำไร สรุปแนวทางแก้ปัญหาเป็นขั้นตอน พร้อมอธิบายด้วยคำพูดของตนเอง

วิธีการจัดกิจกรรม :

ขั้นเตรียม

๑. ครูเล่าเรื่องสถานการณ์เชิงปัญหา เช่น “คุณแม่ขายขนมกล่องละ ๒๕ บาท ต้นทุนกล่องละ ๑๕ บาท ถ้าขายได้ ๔๐ กล่อง จะได้กำไรเท่าไร”

๒. แจกใบงานโจทย์สถานการณ์ให้ผู้เรียน

ขั้นวิเคราะห์

ผู้เรียน

๑. อ่านโจทย์

๒. วาด/ขีดเส้นใต้ข้อมูลสำคัญ

๓. เขียนว่า “โจทย์ต้องการให้หาค่าอะไร?”

๔. วางแผนการแก้ปัญหา (อาจใช้แผนภาพ ผังความคิด หรือภาพประกอบ)

ขั้นคำนวณ

๑. คิดคำนวณตามขั้นตอน

๒. ตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบ

ขั้นอธิบาย

๑. สุ่มผู้เรียนมากกว่า ๑ คน เพื่ออธิบายแนวทางที่ใช้คิดคำนวณ

๒. เปรียบเทียบแนวทางคิดคำนวณของผู้เรียน

ขั้นสะท้อนและต่อยอด

๑. ผู้เรียนเขียนสรุปสิ่งที่เรียนรู้จากโจทย์ เช่น “การแก้โจทย์นี้ทำให้ฉันรู้ว่า...”

๒. ครูเสนอโจทย์พลิกแพลงเพิ่มเติม (โจทย์เปิด/โจทย์ซ่อน)

การวัดและประเมินผล

ด้านที่ประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ประเมิน	หลักฐาน/ร่องรอย
การอ่านจับใจความโจทย์	แยกข้อมูลสำคัญได้ เข้าใจสิ่งที่โจทย์ถาม	ใบงาน/การสนทนา
การคิดแก้ปัญหาเป็นขั้นตอน	วางแผนแก้ปัญหา/ลำดับการคำนวณถูกต้อง	การเขียนอธิบาย/ผังความคิด
ทักษะการคำนวณ	คิดเลขถูกต้อง/มีการตรวจสอบ	ใบงาน
การอธิบายเหตุผล	สื่อสารได้ชัดเจน/มีเหตุผลประกอบ	การพูดหน้าชั้น/เขียนอธิบาย
การทำงานร่วมกับผู้อื่น	ร่วมมือกันวิเคราะห์/เปรียบเทียบแนวคิด	ผลการสังเกตระหว่างทำงานกลุ่ม

สื่อ/อุปกรณ์

๑. ใบงานสถานการณ์ปัญหา
๒. การ์ดคำถาม/โจทย์แบบเรื่องเล่า
๓. เครื่องคิดเลข (ถ้าจำเป็น)
๔. สมุด/กระดาษคำนวณ
๕. สื่อดิจิทัล (Google Form/Quizizz/PowerPoint สำหรับโจทย์แบบจำลอง)

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

ผู้เรียนสามารถอ่านโจทย์ เข้าใจและแยกแยะข้อมูลสำคัญได้ พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และวางแผนการแก้ปัญหาเชิงตัวเลข สามารถอธิบายเหตุผลทางคณิตศาสตร์ ได้อย่างเป็นขั้นตอน เชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับสถานการณ์ในชีวิตจริง และแสดงออกและเห็นคุณค่าของการเรียนคณิตศาสตร์

ตัวอย่าง

กิจกรรมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

กิจกรรม “อ่านเชิงสืบค้น ทดลองเชิงวิทย์”

แนวคิด : การอ่านเพื่อเข้าใจแนวคิดทางวิทยาศาสตร์และการสังเกตเชิงหลักฐาน

ลักษณะกิจกรรม : ให้ผู้เรียนอ่านบทความหรือใบความรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น น้ำระเหย การงอกของพืช หรือแรงโน้มถ่วง ชวนเด็กตั้งคำถามจากสิ่งที่อ่าน และร่วมกันออกแบบการทดลอง ย่อย ๆ บันทึกผลและสรุปความรู้ที่ได้จากการอ่านและการทดลอง

วิธีการจัดกิจกรรม :

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูตั้งคำถามชวนคิด เช่น “ทำไมน้ำในถ้วยถึงค่อย ๆ หายไป” “ทำไมเมล็ดถึงงอกได้ แม้ไม่ได้รับแสง”

๒. แจกบทความ/ใบความรู้ให้ผู้เรียนอ่านเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย

ขั้นวิเคราะห์และตั้งคำถาม

ผู้เรียน

๑. อ่านเนื้อหาแล้วตั้งคำถามที่อยากรู้เพิ่มเติม

๒. คัดเลือก ๑ คำถามเพื่อนำไปสู่การทดลอง

ขั้นออกแบบการทดลอง

ผู้เรียน

๑. ร่วมกันออกแบบการทดลองง่าย ๆ

๒. ระบุวัตถุประสงค์/อุปกรณ์/วิธีการทดลอง/ ตัวแปรต้น ตัวแปรตาม และตัวแปรควบคุม

ขั้นทดลองและบันทึกผล

ผู้เรียน

๑. ลงมือทดลองตามแผน

๒. บันทึกผลการสังเกตในตาราง/รูปภาพ/ข้อความ

ขั้นสรุปและนำเสนอ

ผู้เรียน

๑. วิเคราะห์ผลการทดลองและสรุปว่าเชื่อมโยงกับสิ่งที่อ่านอย่างไร

๒. นำเสนอหน้าชั้นเรียนหรือในรูปแบบโปสเตอร์/คลิป

การวัดและประเมินผล

ด้านที่ประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ประเมิน	หลักฐาน/ร่องรอย
การอ่านเพื่อเข้าใจ	สรุปสาระสำคัญจากบทความ/การตั้งคำถาม	ใบงานอ่านและตั้งคำถาม
การคิดเชิงวิทยาศาสตร์	ความเหมาะสมของการออกแบบการทดลอง/ การควบคุมตัวแปร	ใบออกแบบการทดลอง
ทักษะการทดลอง	ความแม่นยำ/ความร่วมมือ/การบันทึกผล อย่างถูกต้อง	ผลการสังเกตและรายงานผล
การสื่อสารและสรุปผล	ความชัดเจนในการนำเสนอ/การใช้ข้อมูล ประกอบข้อสรุป	ผลงานการนำเสนอ โปสเตอร์ หรือคลิปวิดีโอ
การมีส่วนร่วม	ความร่วมมือในกลุ่ม/การแสดงความเห็น	ผลการสังเกตพฤติกรรมระหว่าง กิจกรรม

สื่อ /อุปกรณ์

- บทความวิทยาศาสตร์ (จัดทำโดยครู หรือคัดสรรมาจากหนังสือ/เว็บไซต์)
- ใบความรู้/ใบงานวิเคราะห์การทดลอง
- วัสดุการทดลองพื้นฐาน เช่น แก้วน้ำ ถ้วยตวง ดิน เมล็ดพืช น้ำ เทอร์โมมิเตอร์ ไม้บรรทัด
แก้วตวง ฯลฯ
- สมุดบันทึกผลการทดลอง/ใบรายงานผล
- กระดาษโปสเตอร์/หรือแอปพลิเคชันนำเสนอผลงาน

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

ผู้เรียนสามารถอ่านเพื่อจับใจความสำคัญของบทความวิทยาศาสตร์ พัฒนาทักษะการตั้งคำถามทางวิทยาศาสตร์ สามารถออกแบบและทำการทดลองได้ สื่อสารผลการทดลองได้ มีนิสัยใฝ่รู้และการเรียนรู้เชิงรุก

ตัวอย่าง

กิจกรรมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กิจกรรม “อ่านให้รู้ สู่ความภูมิใจในบ้านเกิด”

แนวคิด : การอ่านเพื่อการเรียนรู้ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ลักษณะกิจกรรม : ผู้เรียนอ่านเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณี วัด โบราณสถาน หรืออาชีพในท้องถิ่น ร่วมกันสรุปคุณค่าทางวัฒนธรรม หรือสิ่งที่ควรรักษาไว้ เขียนแผ่นพับ/โปสเตอร์ “ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ฉันภูมิใจ”

วิธีการจัดกิจกรรม :

ขั้นเตรียม

๑. ครูอธิบายหัวข้อกิจกรรมและเป้าหมาย
๒. ให้ผู้เรียนเลือกหัวข้อที่สนใจ เช่น วัดในชุมชน งานประเพณี อาชีพ
๓. แจกบทความหรือสื่อที่เกี่ยวข้อง (หรือให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติม)

ขั้นวิเคราะห์

ผู้เรียน

๑. อ่านเนื้อหาหรือดูวิดีโอ แล้วทำใบงาน
๒. วิเคราะห์สิ่งที่ได้เรียนรู้ เช่น ประวัติความเป็นมา ความสำคัญของสิ่งนั้นในท้องถิ่นคุณค่าทางวัฒนธรรมที่ควรรักษา

ขั้นสร้างสรรค์

ผู้เรียน

๑. จัดทำ แผ่นพับ หรือ โปสเตอร์ ภายใต้หัวข้อ “ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ฉันภูมิใจ”
๒. ระบุนิยามสำคัญ พร้อมภาพประกอบหรือคำขวัญ

ขั้นนำเสนอ

ผู้เรียน

๑. นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
๒. ครูและเพื่อนร่วมให้ข้อเสนอแนะ
๓. ถ้าจัดนิทรรศการแสดงผลงานให้ผู้ปกครองหรือชุมชนร่วมชม

ขั้นสะท้อนคิด

ผู้เรียนเขียนสะท้อนความคิดเห็น สั้น ๆ เช่น “สิ่งที่ฉันได้เรียนรู้จากกิจกรรมนี้คือ...”

การวัดและประเมินผล

ด้านที่ประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ประเมิน	หลักฐาน/ร่องรอย
ความเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่น	การวิเคราะห์เนื้อหา การเห็นคุณค่าของเรื่อง ที่ศึกษา	ใบงานวิเคราะห์
ทักษะการสื่อสาร	การเรียบเรียงข้อมูล/ความน่าสนใจของโปสเตอร์	ผลงานแผ่นพับ/โปสเตอร์
ความคิดสร้างสรรค์	การจัดวางองค์ประกอบ และการนำเสนอ	ผลงานนำเสนอ
เจตคติต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น	ความภูมิใจ/ความตระหนักในการอนุรักษ์	ผลการสะท้อนคิด/การ อภิปราย
การมีส่วนร่วม	ความร่วมมือกับเพื่อน/การแสดงความคิดเห็น	ผลการสังเกตพฤติกรรม

สื่อ /อุปกรณ์

- เอกสาร/บทความ/นิทานเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น
- วิดีโอหรือคลิปสัมภาษณ์ชาวบ้าน (ถ้ามี)
- แหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุดท้องถิ่น, วัด, พิพิธภัณฑ์ชุมชน
- ใบงาน: วิเคราะห์สิ่งที่เรียนรู้, คุณค่าทางวัฒนธรรม
- อุปกรณ์ทำแผ่นพับ/โปสเตอร์ : กระดาษ A4/A3, สี, โปรแกรม Canva หรือ แอปออนไลน์

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดความภาคภูมิใจในบ้านเกิด และอยากมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งดีในชุมชน ได้พัฒนาทักษะการอ่าน วิเคราะห์ และสื่อสาร ส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่ดีในระดับท้องถิ่น

ตัวอย่าง

กิจกรรมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

กิจกรรม “อ่านให้รู้ สู่งานศิลป์”

แนวคิด : การอ่านเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

ลักษณะกิจกรรม : ครูอ่านนิทานหรือบทกลอนให้ฟัง ให้ผู้เรียนวาดภาพหรือระบายสีภาพตามจินตนาการจากเรื่องที่อ่าน จัดนิทรรศการ “อ่านให้รู้ สู่งานศิลป์” ในห้องเรียนหรือห้องสมุด

วิธีการจัดกิจกรรม :

ชั้นนำกิจกรรม

๑. ครูสร้างบรรยากาศ เช่น เปิดเพลงเบา ๆ
๒. อ่านนิทานหรือบทกลอนให้ผู้เรียนฟัง (หรือให้อ่านเอง)
๓. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง เช่น ตัวละคร ฉาก เหตุการณ์สำคัญ

ชั้นจินตนาการและสร้างสรรค์

ผู้เรียน

๑. เลือกฉาก ตัวละคร หรือความรู้สึกที่ประทับใจที่สุด
๒. วาดภาพ/ระบายสีตามจินตนาการ
๓. ตั้งชื่อผลงาน และเขียนคำอธิบายสั้น ๆ

ชั้นนำเสนอและจัดแสดง

ผู้เรียน

๑. นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน (แบบสั้น ๆ)
๒. ร่วมกันจัดนิทรรศการ “อ่านให้รู้ สู่งานศิลป์” (สามารถเชิญผู้ปกครองหรือครูเข้าชม)

ชั้นสะท้อนผล

ผู้เรียนเขียนบันทึก/พูดถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ เช่น “ฉันได้จินตนาการมากขึ้นเพราะ...” “ภาพนี้สื่อถึงความรู้สึก...” ฯลฯ

การวัดและประเมินผล

ด้านที่ประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ประเมิน	หลักฐาน/ร่องรอย
ความคิดสร้างสรรค์	การใช้สี องค์ประกอบ ความแปลกใหม่	ชิ้นงานภาพ
ทักษะด้านศิลปะ	ความเรียบร้อย ความพยายามในการสร้างสรรค์	การสังเกตระหว่างการวาดภาพ
การสื่อสารผ่านศิลปะ	ความสามารถในการอธิบายผลงาน	การนำเสนอผลงาน
การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	ความตั้งใจ/การช่วยจัดนิทรรศการ	ผลการสังเกตพฤติกรรมและเจตคติ

สื่อ /อุปกรณ์

๑. นิทาน บทกลอน วรรณกรรมเยาวชน
๒. ไฟล์เสียง หรือครู่เล่านิทาน (เพิ่มบรรยากาศด้วยเสียงดนตรี)
๓. กระดาษวาดภาพ (A3 หรือ A4)
๔. สีไม้/สีเทียน/สีโปสเตอร์/สีน้ำ (แล้วแต่ระดับชั้น)
๕. ป้ายสำหรับเขียนชื่อผลงาน และคำอธิบาย
๖. บอร์ดนิทรรศการ/กรอบติดผนัง/พื้นที่จัดแสดงผลงาน

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

ผู้เรียนได้ฝึกการจินตนาการจากการอ่านหรือฟัง พัฒนาทักษะการวาดภาพและการแสดงออกทางศิลปะ เสริมความมั่นใจในการสื่อสารความคิดผ่านภาพ ได้รับการส่งเสริมความรักในการอ่านผ่านมุมมองสร้างสรรค์และการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้เชิงบวกในชั้นเรียน

ตัวอย่าง

กิจกรรมการอ่านเน้นทักษะและบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้

๑. กิจกรรม “สนุกอ่าน สรรหาเขียน”

แนวคิด : บูรณาการทักษะการอ่านกับการเขียนและการสื่อสาร

วิธีดำเนินการกิจกรรม : ครูให้ผู้เรียนอ่านบทความหรือนิทานสั้นที่มีสาระ ให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ สรุปใจความสำคัญ แล้วเขียนความเห็นหรือข้อคิดลงใน “บันทึกนักอ่าน” จากนั้นนำเสนอหน้าชั้นเรียนหรือพูดเล่าให้เพื่อนฟัง

ทักษะที่พัฒนา : การอ่านจับใจความ การเขียนเชิงคิดวิเคราะห์ และการพูดสื่อสารอย่างมั่นใจ

บูรณาการ : ภาษาไทย กับ สังคมศึกษา (เรื่องคุณธรรม/สิ่งแวดล้อม)

๒. กิจกรรม “อ่านสร้างปัญญา พัฒนานวัตกรรม”

แนวคิด : ใช้การอ่านเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์

วิธีดำเนินการกิจกรรม : ครูให้ผู้เรียนอ่านบทความหรือเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม พลังงาน หรือ ปัญหาในชุมชน ให้วิเคราะห์ปัญหาที่พบ แล้วร่วมกันออกแบบสิ่งประดิษฐ์เล็ก ๆ หรือแนวทางแก้ไข นำเสนอผลงานในรูปแบบโปสเตอร์ โมเดล หรือวีดิทัศน์

ทักษะที่พัฒนา : การอ่านเพื่อค้นคว้า การคิดเชิงวิเคราะห์และสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม

บูรณาการ : ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ การงานอาชีพ และ ศิลปะ

๓. กิจกรรม “อ่านวิเคราะห์ สื่อสารผ่านการแสดง”

แนวคิด : เปลี่ยนการอ่านเป็นการสื่อสารเชิงศิลปะ

วิธีดำเนินการกิจกรรม : ผู้เรียนเลือกวรรณคดี หรือนิทานพื้นบ้านมาวิเคราะห์ตัวละคร ฝึกอ่านออกเสียงและดัดแปลงเรื่องเป็นบทละครสั้น แสดงในกิจกรรม “สัปดาห์ห้องสมุด” หรือ “วันภาษาไทย”

ทักษะที่พัฒนา : การอ่านตีความ การพูด การทำงานร่วมกัน และความคิดสร้างสรรค์

บูรณาการ : ภาษาไทย กับ ศิลปะ (การละคร/การพูด)

๔. กิจกรรม “เปิดประตูสู่โลก”

แนวคิด : ฝึกการอ่านเพื่อเข้าใจประเด็นร่วมสมัยและความเชื่อมโยงของโลก

วิธีดำเนินการกิจกรรม : ครูให้ผู้เรียนอ่านบทความข่าวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน หรือ ปัญหาสังคม วิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบ และเสนอแนวทางแก้ไขในรูปแบบแผนภาพความคิด (Mind Map) แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในชั้นเรียน

ทักษะที่พัฒนา : การอ่านเชิงวิเคราะห์ การคิดเชิงระบบ และการสื่อสารเชิงเหตุผล

บูรณาการ : ภาษาไทย สังคมศึกษา และ พลศึกษา (สุขภาวะชีวิตและสิ่งแวดล้อม)

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

๑. นายพิเชฐ โพธิ์ภักดี	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. นายวิษณุ ทรัพย์สมบัติ	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. นายภูริวัตร คำอ้ายกาวิ	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้รับผิดชอบ

๑. นางสาวภา ศักดา	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาและส่งเสริมวิทยบริการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๒. นายรัฐพงษ์ สงวนงาม	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๓. นางสุภาพร คงทิพย์	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๔. นางสาวพิชญนาฏ โนนริบูรณ์	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๕. นางสาวศุภิสรา ศรีสร้อย	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๖. นางสาวประนอม เพ็ญพันธ์	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๗. นางสาวรพีพร แต่งสุวรรณ	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๘. นางสาวลลิตยาดี เบ็นบากา	พนักงานราชการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๙. นางสาวปาริชาติ ศรีจุลลา	นักวิชาการศึกษา
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๐. นางสาวณัฐชริกา ไทยเกิด	นักวิชาการศึกษา
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะผู้เขียน

๑. นางสาวศรวิณ ธรรมรังรอง	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. นางสาวขวัญใจ อนุกุลพูลลาภ	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. นางสาวธนิกานต์ ทาอ้าย	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. นางสาวราตรี ธรรมโชติ	ผู้ทรงคุณวุฒิ

๕. นางสาวณัฐพร อึ้งภาภรณ์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑
๖. นางสาวปทุมวัน กลางสุพรรณ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑
๗. นางสาวกรรยา จิตพุ่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๔
๘. นางพิศมัย ศรีวรมย์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต ๒
๙. นายธนากรณ์ เจริญยิ่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต ๑
๑๐. นางสาวกัญญาณต์ บุญมานะ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเสม็ดป้อมศรี (อุชุกวิทยาคาร)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑
๑๑. นางปิติยามาศ หลีวัฒนาสิริกุล ครูชำนาญการโรงเรียนวัดหนองคัน (ใจ พิตยาการ)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑
๑๒. นางสาวภรณ์ จันทร์เทียน ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนวัดรังษีสุทธาวาส
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๓
๑๓. นางสาวพรทิพย์ ธรรมชาติพร ครูชำนาญการโรงเรียนอนุบาลบางละมุง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๓
๑๔. นายสรารุช ไชยมูล ครูผู้ช่วยโรงเรียนอนุบาลบางละมุง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๓

คณะกรรมการ

๑. นางสาวศรีวิน ธรรมรังรอง ผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. นางสาวขวัญใจ อนุกุลพูลลาภ ผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. นางสาวธนิกานต์ ทาอ้าย ผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. นางสาวราตรี ธรรมโชติ ผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. นางสาวณัฐพร อึ้งภาภรณ์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑
๖. นางสาวปทุมวัน กลางสุพรรณ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑
๗. นางสาวกรรยา จิตพุ่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๔
๘. นางพิศมัย ศรีวรมย์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต ๒
๙. นายธนากรณ์ เจริญยิ่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต ๑
๑๐. นางสาวกัญญาณต์ บุญมานะ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเสม็ดป้อมศรี (อุชุกวิทยาคาร)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑

๑๑. นางปติยามาศ หลีวัฒนาสิริกุล ครูชำนาญการโรงเรียนวัดหนองคัน (ใจ พิตยาการ)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑
๑๒. นางสาวภรณ์ จันทรเทียน ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนวัดรังษีสุทธาวาส
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๓
๑๓. นางสาวพรทิพย์ หาราชพนาดร ครูชำนาญการโรงเรียนอนุบาลบางละมุง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๓
๑๔. นายสรารุช ไชยมูล ครูผู้ช่วยโรงเรียนอนุบาลบางละมุง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๓
๑๕. นางสาวภา ศักดา ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาและส่งเสริมวิทยบริการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๖. นายรัฐพงษ์ สงวนงาม นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๗. นางสาวพร คงทิพย์ นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๘. นางสาวพิชญนาฏ โนนริบูรณ์ นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๙. นางสาวศุภิสรา ศรีสร้อย นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๒๐. นางสาวประนอม เพ็ญพันธ์ เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๒๑. นางสาวพีพร แต่งสุวรรณ เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๒๒. นางสาวลีเดียวดี เป็นบกา พนักงานราชการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะกรรมการขั้นสุดท้าย

๑. นางสาวศรีวิน ธรรมรังรอง ผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. นางวัฒนา บุญเสนอ ผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. นางสาวภา ศักดา ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาและส่งเสริมวิทยบริการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๔. นางสาวศุภิสรา ศรีสร้อย นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๕. นางสาวประนอม เพ็ญพันธ์ เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๖. นางสาวปาริชาติ ศรีจุลลา นักวิชาการศึกษา
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๗. นางสาวณัฐทริกา ไทยเกิด นักวิชาการศึกษา
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะออกแบบและจัดทำรูปเล่ม

๑. นางสาวณัฐพร อึ้งภากรณ์
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑
๒. นางสาวปทุมวัน กลางสุพรรณ
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑
๓. นายธนากรณ์ เจริญยิ่ง
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต ๑

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

